

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р. Огнян Георгиев Брашков, дмн

Със заповед 76 от 01.11.19 година на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията съм определен за рецензент като външен член на Научното жури

във връзка обявения конкурс за професор по "Обща хирургия (ДВ бр. 72 от 13.09.2019 г.) към хирургичното отделение на Национална многопрофилна транспортна болница "Цар Борис III" – София,

Като единствен кандидат се явява доцент д-р Христо Георгиев Цеков, дм, началник на същото отделение.

Доц. д-р Христо Георгиев Цеков е на 59 г. Има 33 години професионален стаж по хирургия. Завършва средното си образование в 21 гимназия "Хр. Богев" в София през 1978 г. През 1986 г. се дипломира в Медицинска факултет на Медицинска Академия – София. От 1989 г. работи като хирург във Втора хирургична клиника на Институт "Н.И. Пирогов" - София. Доц. Цеков придобива специалност по обща хирургия през 1992 г., а през 1998 г. - втора специалност по гръдна хирургия. От 1991 е асистент към същата хирургична клиника, а впоследствие старши асистент и главен асистент. През 2006 г. защитава дисертационен труд на тема: "Съвременни критерии и основания за избор на дебело черво при пластично заместване на хранопровода" и придобива образователна и научна степен "Доктор". През 2008 г. е избран за доцент по хирургия. От 2011 до 2014 е началник на Трета хирургична клиника на УМБАЛСМ „Пирогов“. От 2016 година е хирург в Транспортна болница – София и началник на хирургичното отделение.

Доцент Христо Цеков специализира през 2000 година в Париж и 2009 в Страсбург, където се концентрира върху експерименталната и абдоминална хирургия, трансплантологията, придобива дипломи по торакоскопска и лапароскопска хирургия. През 2009 година придобива диплома за магистър по здравен меджимънт. През 2011 г. изкарва квалификационен курс в Будапеща относно концептуализиране и структуриране на научни проекти.

Доцент Христо Цеков участва в конкурса с научна продукция, която представя в списък с общо 204 заглавия. От тях 167 на български език, 34 на английски език и 3 на френски език. При анализа на справката се установява, че от тях реални публикации в български периодични списания

и научни сборници са 55 заглавия, а такива в международни научни списания – 14 заглавия. Отделно се представят заглавията на изнесени научни доклади на национални форуми на брой 119, от които с публикувани резюмета – 54. Общата картина на богатия клиничен опит на автора и активното му научно развитие се допълва от списъка с участия с доклади на национални научни форуми без публикувани резюмета (65 заглавия), както и в международни научни форуми (10 участия).

Кандидатът е публикувал 2 монографии: „Пластични реконструкции на хранопровода“, 2011 г. и „Перфорации и руптури на хранопровода“ 2014 г. Освен това е съавтор на глава „Езофагеални анастомози“ от колективен тематичан учебник “Анастомози в коремната хирургия” (под ред. Д. Дамянов).

Трябва да се отбележи, че след придобиване на научната и образователна степен „доцент“ доцент Цеков има 15 реални публикации в български научни списания и тематични сборници, към които добавям една, попаднала погрешно в списъка с резюметата (№ 127), както и 4 реални публикации в международни научни списания, като от техния списък отпадат две заглавия, представени само с резюмета (№ 69 и 70). Освен това има и 7 участия в национални научни форуми, които представя като публикувани резюмета.

Представената научна продукция е достатъчна по обем и разнообразие на тематиката за участие в конкурса и отговаря на изискванията на Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България.

Научна тематика

Научните публикации на доц. Христо Цеков, базирани на богат клиничен опит, могат да се разпределят в няколко направления.

С най-голяма научно-теоретична и научно-практическа стойност са трудовете по въпросите на реконструктивната хирургия на хранопровода. Измежду тях се открояват следните жалони:

1. Тезата „Etudes des trajets thoraciques des oesophagoplasties gastrique et colique sur le cadavre et étude par Doppler de la vascularization des gastroplasties chez le vivant“, защитена 2000 година в болница Кошен Париж при проф. Уесен и публикувана анализите на болницата.
2. Дисертацията за придобиване на научната степен доктор „Съвременни критерии и основания за избор на дебело черво при пластично заместване на хранопровода“ защитена през 2006 година в София, както и монографията по същата тема, издадена 2011 година.
3. Монография „Перфорации и руптури на хранопровода“ 2014 година.

Монографията „Пластични реконструкции на хранопровода“ представлява синтезирано издание на дисертационния труд за придобиване на научната степен „доктор по медицина“. Авторът се базира

на своя дългогодишен опит в гръдната и коремна хирургия, както и на задълбочените проучвания по отношение възможностите за пластична реконструкция на хранопровода, извършени в болницата Кошен в Париж. Осъществени са важни за теорията и практиката морфологични и морфометрични измервания в тази насока. Авторът прави задълбочен анализ на индикациите, методиките, оперативната техника и резултатите от извършените конопластични операции. Въвежда при възрастни пациенти оригиналната за България едноетапна трансхиатална езофагектомия с последваща колоезофагопластика в спешната хирургия. В редица свои доклади той обсъжда проблемите на реконструктивна хирургия на хранопровода, методите за колоезофагопластика, преживяемост и функционални резултати при същите пациенти, травматичните увреждания на хранопровода, каустично изгаряне и други. Доц. Христо Цекон дискутира разнообразните аспекти на хирургията на хранопровода в 12 публикации (29, 38, 39, 40, 44, 55, 58, 59, 60, 66, 68) и 14 доклада.

Монографията „Перфорации и руптури на хранопровода“ разглежда един от най-сложните проблеми в спешната хирургия. В книгата се анализират механичните причини, патогенезата, клиничната картина и диагностично-лечебните проблеми при тази сложна патология. Авторът анализира световния опит и представя съвременна концепция за терапевтично поведение. Монографията има значителен научно-практически принос и се явява първата подробна публикация в България по проблема.

Втората широкообхватна област, която е с преобладаваща тежест, са проблемите свързани със спешната хирургия. Това е обяснимо пред вид дългогодишната работа на кандидата в болницата „Пирогов“. Темите могат да бъдат групирани в два основни раздела:

1. Остър хирургичен корем

Кандидатът разработва в колектив различни аспекти на клиниката, диагнозата и лечението на заболяванията, характеризиращи се с остър хирургичен корем (5,6,8,9,13-16,30,31,45,53), анализира спешните състояния при язвената болест (17-21), острия холецистит (23,28) и острия панкреатит (32, 60,62,64). Изтъква мястото на лапароскопската хирургия в лечението на острия хирургически корем (48,52,54).

2. Гръдна, абдоминална и съчетана травма

Обект на задълбочени научни проучвания са торако-абдоминалните паранявания и особено травмите на трахеята (7,61,63), травмите на панкреаса (37), коремна трама (10,50). Кандидатът изразжда съвременна концепция за лечение на перфорациите и руптурите на хранопровода (58). Основно са разглеждани колоректалните травми (41,42) и основанията за радикална промяна в хирургичния подход към тях чрез въвеждане на обективни скорингови системи за прогноза и класификация. От голямо научно-практическо значение е трудът за управление на риска в

медицинската практика (57). Към травматичната болест може да се отнесат и трудовете във връзка с каустичното изгаряне на хранопровода и стомаха с химически препарати (9,61,67,68,72).

Другите теми в научното творчество на доц. Христо Цеков са разнообразни и обхващат следните направления: хирургична онкология (22,27,33,35,46), клинично-експериментална хирургия, глобно-сенгична хирургия (11,12,24-26), съдова хирургия (31,51,64,71). В по-скорошен период от неговата клинична и научна дейност са възможностите на видео-асистираната торакоскопска хирургия и на лапароскопията при лечението на редица хирургични заболявания (48,52,54,69,70).

Реалните публикации на доц. Христо Цеков са в престижни български списания (Хирургия, Scripta Scientifica Medica, Български медицински журнал, Съвременна медицина, Българска гръдна, сърдечна и съдова хирургия, Медицински преглед, Acta Medica Bulgarica), сборници от хирургични конгреси на БХД, както и в редица чуждестранни издания (Surgical diseases, Surgery, British Journal of Surgery, European Journal of Cardio-Thoracic Surgery, Journal of Surgical Research, Clinical Toxicology, Turkish Journal of Emergency Medicine, Medical data). Трябва да се отбележи, голяма част от оригиналните статии са публикувани в списание Спешна медицина, което също е вписано в националния референтен списък (ИРС) на съвременни български научни издания с научно рецензиране.

Доц. д-р Христо Цеков е приложил справка от ЦМБ – Медицински Университет - София и от НАЦИД, която удостоверява, че има 29 цитирания в български източници и общо 56 цитирания в чуждестранната книжнина. Допълнително кандидатът представя доказателство за 59 цитирания на статията Chervenikov A., Ch. Tzekov, G. Grigorov, P. Chervenikov. Acquired benign esophago-airway fistulas. European Journal of Cardio-Thoracic Surgery (GB), 10, 1996, 713-716. Според справка от НАЦИД общият Impact Factor / Web of Science/ на списанията, в които са публикациите на доц. Христо Цеков е IF 10,785 и h-index - 9.

Учебната натовареност на Доц. Цеков е 120 академични часа за 3 академични години по дисциплината „Спешна хирургия“ на специалисти от Центрове за спешна медицинска помощ в Р България в рамките на програма ПУЛСС (2012 - 2014). Освен това отчита 120 академични часа за 3 академични години по специалността "Спешна медицина" по Наредба №34, МУ-София (2012 – 2014)

Участвал е в изпитни комисии за асистенти, в комисии за конкурс, в комисии за семестриални изпити на студенти 5 пъти за периода 2011-2014 г. – общо 17 учебни часа, ръководител на двама специализанти по "Обща Хирургия". Доц. Цеков е бил научен ръководител с аудиторна заетост 40 ч. за 6 месеца на докторант на самостоятелна подготовка по специалност "Обща хирургия". Под научното ръководство на доц. Цеков двама

дипломанти по специалност "Здравни грижи" – ФОЗ, МУ-София, успешно са защитили дипломни работи с промоция през 2014 г.

Доц. Цеков е участвал в два международни научни проекта с като координатор и експерт и в един национален научен проект като изпълнител. Участва в разработката на апарат и метод на ултразвуков лаваж на коремната стена при перитонит, дренаж и апарат за дорзо-вентрална лаважна система, и дренажно-декомпресивна интубационна чревна сонда, внедрени в оперативната практика на клиниките по спешна хирургия на УМБАЛСМ „Н.И.Пирогов“.

Кандидатът е представил подробен списък на своите научно-теоретически, научно-практически, методологически и приноси с познавателно значение. Приемам безусловно така изредените приноси, тъй като те се защитават от богатата и разнообразна научна продукция.

Бих желал да изтъкна специално неговата насоченост към езофагеалната хирургия, която изисква комплексни познания и умения както по гръдна, така и по коремна хирургия и е от най-динамично развиващите се клонове на модерната медицина. Голяма част от научните трудове на доц. Христо Цеков в тази насока имат приноси от научно-теоретичен и научно-практически характер и представляват едни от най-всеобхватните проучвания, провеждани у нас при възрастни пациенти, претърпели реконструктивна хирургия на хранопровода, такива с корозивни изгаряния, травматични, спонтанни и ятрогенни перфорации и руптури на езофага. Той въвежда в практиката метод за интраоперативно доплер-ехографско проследяване на стомашната васкуларизация при езофагопластики.

Съгласно представената атестационна справка доц. Христо Цеков отговаря на минималните национални изисквания по наукометричните показатели за академичната длъжност „Професор“, съгласно член 26 от Закона за развитие на академичния състав на Република България. Неговата дългогодишна хирургична дейност го представя като изграден поливалентен хирург с голям опит в торакалната и абдоминална хирургия, както в спешната, така и в плановата хирургична дейност.

Всички гореизброени факти от професионалната биография и научната продукция на доц. Христо Георгиев Цеков, д-м ми дават категорично основание да препоръчам на Научното жури да му бъде присъдено званието „Професор по хирургия“.

София, 19.12.2019

Проф. д-р. Огнян Бранков, д-м

